

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/194/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7712218207
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7712218207.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej a členov senátu JUDr. Agnesy Hricovej a JUDr. Jany Dudíkovej vo veci starostlivosti súdu o maloletého V. T., nar. X.X.XXXX zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Michalovciach, dieťa rodičov T. T., nar. XX.X.XXXX, bývajúcej v R. č. XX, zastúpenej JUDr. Simonou Marcínovou, advokátkou so sídlom na Námestí slobody č. 3 v Michalovciach a V. T., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v C. č. XX, v konaní o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, o odvolaní otca a matky proti rozsudku Okresného súdu Michalovce z 11.12.2018, č. k. 2P/307/2012-468 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výrokoch o:

- zmene úpravy styku
- uložení informačnej povinnosti matke
- uložení výchovného opatrenia
- priznaní trov štátu a ich náhrade zo strany rodičov
- vrátení nespotrebovaného preddavku na znalecké dokazovanie otcovi.

Z r u š u j e rozsudok vo výrokoch o:

- uložení povinnosti rodičom mal. spolupracovať s Referátom poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce pod hrozbou poriadkovej pokuty
- uložení povinnosti Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce podať písomnú správu o výsledkoch poskytnutého poradenstva najneskôr do 10 dní pred uplynutím lehoty, na ktorú súd nariadil výchovné opatrenie
- zvýšení výživného a dlžnom výživnom.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že zmenil rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 30.8.2011, č. k. 21C/134/2010-78 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30.4.2012 č. k. 8CoP/371/2013-136, tak, že otec je oprávnený sa stýkať s maloletým V. T., nar. X.X.XXXX, každú párnú sobotu a nedeľu v kalendárnom roku od 10.00 hod. do 16.00 hod. za prítomnosti pracovníka akreditovaného subjektu Naše slniečka, n. o., so sídlom Lackovce 161, Humenné, a to prvé tri mesiace od právoplatnosti rozsudku, následne je otec oprávnený sa s maloletým dieťaťom stýkať v súdom určený čas bez prítomnosti pracovníka akreditovaného subjektu. Matka je povinná maloletého na styk s otcom riadne a včas pripraviť a odovzdať ho prvé tri mesiace od právoplatnosti rozsudku pracovníkovi akreditovaného subjektu v mieste bydliska maloletého dieťaťa. Po uplynutí troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku, je matka povinná dieťa v súdom stanovený čas odovzdať otcovi v mieste bydliska maloletého. Otec je povinný po skončení styku vrátiť maloletého matke prostredníctvom pracovníka akreditovaného subjektu v mieste bydliska maloletého dieťaťa. Po uplynutí troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku, je otec povinný dieťa v súdom stanovený čas odovzdať matke v mieste

bydliska maloletého. Matke uložil povinnosť písomne informovať otca mesačne najneskôr k poslednému dňu príslušného kalendárneho mesiaca o zdravotnom stave, školskom prospechu, mimoškolských aktivitách maloletého, o dlhodobjšom pobyte maloletého mimo jeho bydliska, o osobných potrebách maloletého, o nakladaní s majetkom maloletého, ako aj o ďalších podstatných veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa a priebežne bezodkladne o mimoriadnych podstatných veciach týkajúcich sa maloletého. Uložil maloletému, matke a otcovi maloletého dieťaťa výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce počas nasledujúcich 9 mesiacov za účelom úpravy vzájomnej komunikácie medzi rodičmi, rodičmi a maloletým dieťaťom s ohľadom na realizáciu rodičovských práv a povinností. Rodičom maloletého V. T. uložil povinnosť spolupracovať s Referátom poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce a to pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Uložil Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce povinnosť najneskôr do 10 dní pred uplynutím lehoty, na ktorú súd nariadil výchovné opatrenie, podať písomnú správu o výsledkoch poskytnutého poradenstva. Ďalej zmenil rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 30.8.2011 č. k. 21C/134/2010-78 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30.4.2012 č. k. 8CoP/371/2013-136 tak, že zvýšil výživné na maloletého V. T. zo sumy 50 € na 70 € mesačne, ktorým je otec povinný prispievať na výživu maloletého vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky od 1.9.2018 do budúca. Dlžné výživné za obdobie od 1.9.2018 do 11.12.2018 vo výške 60 € otcovi povolil splácať v dvoch mesačných splátkach po 30 € spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok. Štátu priznal náhradu trov konania vo výške 90,88 €. Matke maloletého V. T. uložil povinnosť zaplatiť Okresnému súdu Michalovce na trovách štátu sumu 45,44 € do troch dní, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Otcovi maloletého V. T. uložil povinnosť zaplatiť Okresnému súdu Michalovce na trovách štátu sumu 45,44 € do troch dní, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Uložil učtárni Okresného súdu Michalovce vrátiť otcovi nespotrebovaný zložený preddavok na znalecké dokazovanie vo výške 330 € do troch dní, počnúc právoplatnosťou rozsudku.

2. Vec právne posúdil podľa ustanovení § 24 ods. 4, § 28 ods. 1-2, § 36 ods. 1, § 37 ods. 2 a ods. 7-8, § 43 ods. 1-3, § 62 ods. 1-5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1-2, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“). Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že vzťahy medzi rodičmi maloletého sú zlé a napäté a matka doposiaľ nebola ústretová pri realizácii styku otca s maloletým. Je zrejme, že komunikačné problémy medzi rodičmi naďalej pretrvávajú a zo strany matky je styk otca s maloletým úmyselne zamedzený. Zo samotnej výpovede maloletého je zrejme, že matka s maloletým sa v čase, kedy sa mal styk konať, doma nezdržiavala a je teda zrejme, že keď sa otec na styk s dieťaťom dostavil pred dom matky, styk sa nekonal. Táto ani nie sporadická realizácia styku, dá sa povedať, že žiadna realizácia nezodpovedá riadnemu výkonu práv v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa, pretože neprispieva k prehlbovaniu a rozvíjaniu vzťahu a citovej väzby medzi dieťaťom a rodičom. Naopak, stres a konflikty v minulosti majú vplyv na maloletého, ktoré vyústili až do úplného odmietania otca maloletým, keďže dieťa otca nepozná a nazýva ho „zlým ujom“. Práva otca a maloletého, ktoré sú garantované Dohovorom o právach dieťaťa sú ohrozené a je nepochybne v záujme maloletého, aby sa jeho styk s otcom realizoval. Vzhľadom na to, že je súd presvedčený, že ak by sa styk otca s maloletým mal uskutočniť za prítomnosti matky, takáto situácia by bola oveľa stresujúcejšia pre maloleté dieťa, ktoré by sa nevedelo pred matkou uvoľniť a len by sa stres u dieťaťa vystupňoval. S poukazom na konflikty medzi rodičmi a ich neschopnosť sa dohodnúť na realizácii styku otca s maloletým je súd názoru, že upravený styk, ako je uvedený vo výrokovej časti rozsudku, by už prebiehal v pokojnom a bezkonfliktnom prostredí tak, aby určený čas mal otec možnosť v plnej miere tráviť s maloletým, pretože iba tak môže byť účel úpravy styku, ktorým je zabezpečenie realizácie práv garantovaných a obsiahnutých v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj rodičovských práv a povinností riadne naplnený. Takto stanovený styk je v záujme maloletého dieťaťa a pod dohľadom akreditovaného subjektu - psychológa, ktorý bude prítomný pri styku, dieťa bude v kontakte s vlastným otcom a postupným neinvazívnym postupom, aj za pomoci akreditovaného subjektu, ho spoznávať a prijímať do svojho života. Treba poznamenať, že zblížovanie bude vyžadovať dlhší čas a podporu matky, ktorá má výraznú úlohu pri začlenení otca do života dieťaťa. Akreditovaný subjekt Naše slniečka, n. o., je flexibilný, čo sa týka časového obmedzenia a je ochotný sa na stanovený styk dostaviť aj počas víkendov. Obdobie troch mesiacov, čo predstavuje 12 stretnutí, za účasti akreditovaného subjektu a jeho spolupráce s dieťaťom a jeho otcom je dostačujúce na nadviazanie reálneho kontaktu dieťaťa s otcom. Následne si dieťa na otca zvykne, otec nebude dieťaťu cudzí, styk sa môže naďalej vykonávať bez prítomnosti tretích osôb.

3. Zároveň súd uložil maloletému a jeho rodičom výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce počas nasledujúcich deviatich mesiacov za účelom úpravy vzájomnej komunikácie medzi rodičmi, rodičmi a maloletým dieťaťom s ohľadom na realizáciu rodičovských práv a povinností. Súd telefonicky kontaktoval psychologičku samotného referátu za účelom riešenia problému v danej rodine, pričom psychológ referátu uviedol, že je v ich možnostiach vykonávať poradenstvo zamerané na komunikáciu a vzťahy v rodine a je pravdepodobné, ak bude prítomné aj dieťa, očakávať pozitívne výsledky do budúcnosti. Doposiaľ s rodinou vykonali poradenstvo avšak bez prítomnosti maloletého dieťaťa. Cieľom uloženého výchovného opatrenia na dobu deviatich mesiacov je realizácia dohľadu nad stretávaním s možnosťou korigovať nepriaznivé javy (manipulácia, nátlak) uvedeným psychologickým pôsobením odborníka, ako aj zmena postoja rodičov, kde ďalším sledovaným cieľom je prelomiť manipuláciu rodiča (matky) s dieťaťom proti druhému rodičovi (otcovi). V prípade, ak matka túto povinnosť nedodrží, respektíve nebude spolupracovať, je možné matke uložiť poriadkovú pokutu.

4. Podávanie informácií otcovi matkou maloletého o aktivitách maloletého považoval súd za vhodné. Manželstvo rodičov maloletého dieťaťa rozviedol Okresný súd Michalovce rozsudkom zo dňa 30.8.2011, v konaní pod sp. zn. 21C/134/2010. Maloletého zveril matke a otca zaviazal platiť výživné na maloletého v sume 50 € mesačne. Súd ďalej uvádza, že rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia a tieto vznikajú narodením dieťaťa. Obaja rodičia sú oprávnení a povinní svoje maloleté dieťa zastupovať, spravovať jeho majetok a obaja sú oprávnení byť informovaní o podstatných záležitostiach maloletého dieťaťa. Pokiaľ sa rodičia o výkone týchto práv a povinností nevedia dohodnúť, na návrh niektorého z nich rozhodne súd. Súd konštatoval, že komunikácia medzi rodičmi maloletého dieťaťa nie je dobrá, prakticky žiadna. Súd uložil matke povinnosť poskytovať otcovi základné informácie o maloletom dieťati, jedenkrát do mesiaca. Za takéto základné a podstatné záležitosti považoval informácie o zdravotnom stave dieťaťa v rozsahu absolvovaných lekárskech vyšetrení a kontrol, ďalej o aktivitách dieťaťa v škole, jeho prospechu, o problémoch maloletého, aby sa otec mohol na tieto okolnosti zamerať pri výchove v budúcnosti, ako aj vzdelávaní dieťaťa. Ďalej bude povinnosťou matky informovať otca o vystúpeniach, športových a iných aktivitách dieťaťa, aby sa ich mohol otec zúčastniť prípadne spolu so svojou rodinou a podávať informácie z rodičovských združení týkajúcich sa maloletého dieťaťa. Podľa názoru súdu, informácie, o ktorých má matka povinnosť otca maloletého dieťaťa informovať, matku zbytočne ani nadmieru nezaťažujú, ich včasnosť a aktuálnosť bude zodpovedať tomu, čo sa udialo alebo udeje alebo čo očakáva v rozpätí jedného mesiaca. Pokiaľ bude zo strany oboch rodičov dobrá vôľa, sami nájdu spôsob, ako pristupovať k výkonu rodičovských práv a povinností aj bez zásahov a rozhodnutí súdu. Rozhodnutie súdu zavedie do výkonu rodičovských práv a povinností rozvedených rodičov maloletého dieťaťa pravidelnosť a obsah, ktoré zodpovedajú právnej úprave.

5. Vzhľadom na to, že dieťa od posledného rozhodnutia súdu podstatne podrástlo a v čase rozhodnutia súdu malo už jedenásť rokov, súd bral do úvahy názor maloletého, ktorý už sa nechcel podrobiť žiadnemu znaleckému vyšetreniu a iným zásahom, ktoré na neho negatívne pôsobia a nerobia ho šťastným. Nariadenie ďalšieho znaleckého dokazovania sa súdu nejaví ani hospodárne, či už z časového hľadiska alebo finančného. Preto ďalšie znalecké dokazovanie súd nevykonal. Znalecký posudok z odboru psychiatrie predložený matkou súd nespochybnil a pri hodnotení dôkazov na závery uvedeného posudku prihliadal. Znalec doc. MUDr. T. V., PhD. v závere posudku uviedol, že matka nie je duševne chorá. V minulosti ju raz psychiatricky vyšetrili, avšak nie pre duševnú chorobu. Matka je povinná dieťa na stanovený styk s otcom riadne a včas pripraviť, čo v reálnom živote znamená, že pred stykom má na dieťa pozitívne vplývať, neprejavovať negatívne názory na otca a dieťa pozitívne naladiť, aby styk prebehol bez problémov, pretože takýto stav bude pre dieťa prínosný po stránke emočnej, ako aj intelektuálnej, pretože otec má nezastupiteľnú úlohu a miesto v živote dieťaťa. Rolu otca nemôže matka, ani starý otec, ani nikto z blízkej rodiny zo strany matky maloletému nahradiť. Akákoľvek deformácia vzťahu rodiča s dieťaťom v dôsledku odcudzenia je v neskoršej dobe len ťažko napravitelná. Pravidelný kontakt otca s dieťaťom patrí medzi základné rodičovské práva. Úplný zákaz styku otca s maloletým, tak ako si to predstavuje matka, je najzávažnejší a najprísnejší zásah do výkonu rodičovských práv. K takejto úprave by súd mohol pristúpiť len v naliehavých a dostatočne odôvodnených prípadoch, keď je nepochybné, že takéto rozhodnutie je v záujme maloletého. V tomto prípade takýto zásah, respektíve opatrenie, nie je vôbec potrebné.

6. V časti zvýšenia výživného súd konštatuje, že od poslednej úpravy súdom prešlo takmer sedem rokov, teda bezpochyby sa pomery na strane maloletého dieťaťa zmenili. Dieťa výrazne podrástlo,

má zvýšené výdavky na stravu, ošatenie, školské a mimoškolské aktivity. Pri zvýšení výživného súd zohľadnil príjem oboch rodičov, pričom dosahovaný príjem otca je vo výške 397 € a príjem matky je takmer dvojnásobný. Pri zvýšení výživného, súd vychádzal nielen z odôvodnených potrieb dieťaťa, ale i z možností, schopností ako aj majetkových pomerov oboch rodičov. Rozsah vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je upravený na základe všeobecných kritérií, ktoré sa uplatňujú pri všetkých druhoch vyživovacích povinnosti. Týmito všeobecnými kritériami sú tak, ako to vyplýva i z ustanovenia § 75 Zákona o rodine, odôvodnené potreby oprávneného, schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Pokiaľ ide o vyživovacu povinnosť rodičov k deťom, zákon o rodine ustanovuje, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni oboch svojich rodičov, to znamená, že vychádza z rovnakej životnej úrovne rodičov a detí. Vodiacom zásadou na strane povinného rodiča je miera jeho schopností, možností a majetkových pomerov. Za schopnosti každého rodiča treba považovať jeho reálny zárobok, ktorý dosahuje v čase vyhlásenia rozhodnutia. Tento však treba pri posudzovaní ďalej modifikovať možnosťami rodiča, ktoré rozširujú jeho reálne dosahovaný zárobok o subjektívnymi vlastnosťami podmienené možnosti (fyzická zdatnosť, vzdelanie, zdravotný stav, pracovné ponuky, časový priestor, prax, skúsenosti v odbore atď.). Možnosti rodiča ovplyvňujú aj objektívne okolnosti, akými sú dopyt na trhu práce alebo ohodnotenie rovnakej pozície. Miera životnej úrovne je objektívne zistiteľná rôznymi faktormi, a to výškou mesačných nákladov, výškou položiek, ktoré nie sú pre život nevyhnutné a ktoré signalizujú prebytok finančných prostriedkov, ako napr. dovolenky, účty za mobilný telefón. U otca žiadne takéto aspekty, ktoré by signalizovali prebytok, súd nevhliadol. Stanovené výživné je v možnostiach a schopnostiach otca, aby prispieval na výživu maloletého dieťaťa. Ako odôvodnené výdavky matky na maloleté dieťa súd považoval výdavky matky na bývanie, stravu, výdavky na ošatenie a hygienické potreby, ako aj školské a mimoškolské aktivity, avšak výdavky matky na sporenie pre maloleté dieťa vo výške 250 € ročne nepovažoval za výdavky nevyhnutné. Súd výživné zvýšil od 1.9.2018, teda od začiatku nového školského roka, kde otcovi za obdobie od 1.9.2018 do 11.12.2018 vzniklo zročné výživné vo výške 60 €. Vzhľadom na súčasné príjmy, výdavky a majetkové pomery otca ako i s ohľadom na sumu zročného výživného, súd dospel k záveru, že platenie zročného výživného v dvoch splátkach po 30 € splatných spolu s bežným výživným, pod hrozbou straty výhody splátok, je v predmetnej veci plne dôvodné, keďže uložením povinnosti zaplatiť zročné výživné jednorazovo by mohlo dôjsť k neúmernému finančnému zaťaženiu na strane otca.

7. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal odvolanie otec, ktoré odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. a), b), d) až h) CSP. Podľa otca súd prvej inštancie, po dvojnásobnom zrušení jeho predchádzajúcich rozhodnutí odvolacím súdom, ktorého právnym názorom je viazaný, vydal tretíkrát rozhodnutie, ktoré zdôvodnil nedostatočne, nepresvedčivo alebo vôbec. Súd nezdôvodnil prečo nevyočul súdnu znalkyňu PhDr. C. Y., ktorá vyšetrovala oboch rodičov i maloleté dieťa. Nezdôvodnil prečo neaplikoval ust. § 25 ods. 4 Zákona o rodine napriek tomu, že to otec navrhoval. Nevysporiadal sa so skutočnosťou, že matka nerešpektovala výchovné opatrenie vo forme psychologického poradenstva, ktoré malo napomôcť zblížovaniu medzi maloletým synom a otcom, ako aj komunikácii medzi rodičmi navzájom. Nevysporiadal sa ani so závermi psychologičky Mgr. V., ktorá mala realizovať sedenia s účastníkmi tohto konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa súd vôbec nevyjadril ani k skutočnosti, že matka počas celého konania nerešpektovala právoplatné a vykonateľné rozhodnutia súdov prvej a druhej inštancie a za celé toto obdobie neumožnila ani jediné stretnutie otca s maloletým synom a márne sa skončili aj všetky konania o výkon rozhodnutia, čím súd prvej inštancie celé roky toleroval protiprávny stav nastolený matkou a fakticky umožnil matke brániť otcovi vo výkone jeho rodičovských práv. Súd nezdôvodnil prečo nevykonal opatrenia na obnovu vzťahu syna s otcom, prečo upravil styk len v takomto obmedzenom rozsahu, prečo aplikoval § 36 Zákona o rodine namiesto § 26 Zákona o rodine napriek tomu, že odvolací súd mu už dvakrát vytkol nesprávne právne posúdenie veci. V odôvodnení chýba vysvetlenie prečo sa písomné vyhotovenie rozhodnutia, doručené dňa 10.1.2019, nezhoduje s rozhodnutím vyhláseným na pojednávaní dňa 11.12.2018. Súd sa v odôvodnení nevyjadril, prečo dôvody na zamietnutie jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia protirečia dôvodom uvádzaným v napadnutom rozhodnutí a súd nespomína ani jeho snahu o styk so synom, o ktorej svedčí aj desať podaných návrhov na výkon rozhodnutia. Je tu zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu majúci charakter výraznej svojvôle súdu prvej inštancie. Otec súdu vytýka nečinnosť, zneužitie právomoci formou nezákonných rozhodnutí, ktoré nespĺňali náležitosti a zámerné opomenutie zaujať stanovisko k podaným návrhom. Preukázateľne zlyhal celý systém, ako súd, tak aj orgán sociálnoprávnej ochrany detí, ktorý rodinu dlhodobo eviduje, no nevyužil zákonné možnosti upravené v zákone č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele. Súd tým, že zveril maloletého do výchovy matky, zasiahol do jeho

rodičovských práv, styk so synom obmedzil, v dôsledku čoho vzťah otca so synom zanikol a tým mu súd odoprel právo podieľať sa na výchove maloletého. Matka výchovne zlyhala tým, že nevytvárala podmienky na styk medzi otcom a synom, skôr naopak, robila všetko pre to, aby sa syn so svojim otcom nestretával, vytvárala v synovi negatívny postoj voči vlastnému otcovi, čím mohla vážne poškodiť psychiku maloletého. Maloletý nemá inú možnosť len preberať názory matky, nemá možnosť zdravo rozvíjať svoj vzťah aj s druhým rodičom a utvoriť si vlastný názor, pričom matka všetky snahy o zlepšenie situácie, či už zo strany kolíznych opatrovníkov alebo psychológov ustavične odmieta argumentujúc tým, že maloletý otca odmieta, pretože si ho nepamätá a nechce ho prijať. Názory dieťaťa nie sú autentické, ale sú výsledkom zmätku v jeho mysli. Je otázne, čo vštepovali do hlavy maloletému o jeho otcovi, ktorého nazýva zlým ujom. Maloletého učili, že jeho otcom je dedo, ujo M., či ujo B., pričom skutočného otca mu zatajili, čo je neprijateľné a pre dieťa deštruktívne.

8. Podľa otca má matka k maloletému majetnícky a manipulatívny vzťah, z jej strany ide o psychické týranie dieťaťa, ktoré vedie k syndrómu zavrnutého rodiča. Cieľom výchovy dieťaťa je jeho všestranný vývoj a rozhodujúcu úlohu vo výchove majú obaja rodičia. Je povinnosťou matky vytvárať podmienky pre hladký priebeh styku syna s otcom a ak si túto povinnosť neplní, súd by nemal váhať pristúpiť k zmene úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, pretože škody, ktoré môže programujúci rodič na psychike maloletého napáchať môžu mať vážny a dlhodobý charakter. Súd má pozitívny záväzok vyplývajúci z čl. 32 Listiny základných práv a slobôd a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zverenými procesnými prostriedkami vytvárať predpoklady na urovanie narušených vzťahov medzi rodičmi a deťmi, vrátane prostriedkov donútenia, ak môže takéto opatrenie viesť k sledovanému cieľu a ak je primerané (viď uznesenie Krajského súdu v Žiline z 24.5.2012, sp. zn. 6CoP/39/2012).

9. Namíeta, že súd prvej inštancie napriek názoru odvolacieho súdu nenariadil vyšetrenie zdravotného stavu matky, čím postupoval v rozpore s vyšetrovacou zásadou ovládajúcou mimosporové konania a s ust. § 35 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Súd nevykonal dôkaz ním navrhnutý a nevypočul znalkyňu PhDr. C. Y., ktorej výsluch mohol bližšie ozrejmiť závery znaleckého posudku, čím porušil zásadu ústnosti, v zmysle ktorej môže súd nevypočuť znalca iba vo výnimočných prípadoch (rozsudok NS ČR z 29.7.2010, sp. zn. 21 Cdo 2458/2009). Napriek vyjadreniu súdu, že je najvyšší čas, aby sa otec začlenil do života maloletého, pretože v neskoršej dobe to bude len ťažko napravitelné, je rok 2019 a jeho vzťah so synom vôbec neexistuje, a to aj v dôsledku nečinnosti súdu a orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, hoci podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nedostatok spolupráce medzi rodičmi nezbavuje príslušné orgány štátu povinnosti uplatniť všetky prostriedky na zachovanie rodinnej väzby medzi rodičom, u ktorého nie sú spochybnené výchovné schopnosti, a dieťaťom. V danom prípade mal súd postupovať podľa ust. § 25 ods. 4 Zákona o rodine, pričom by vzhľadom na okolnosti ponechal neobmedzený styk medzi maloletým a matkou. O tom, v akom prostredí vyrastá maloletý V. svedčí aj jeho list, v ktorom napísal, že sa s otcom nechce stretnúť a chce mať od neho už pokoj. Rozsudok súdu síce upravuje styk prvé tri mesiace od právoplatnosti za asistencie akreditovaného subjektu, ale otec má pochybnosti, či k stretávaniu bude vôbec reálne dochádzať. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa súd je povinný sledovať najlepší záujem dieťaťa, súd však nekorigoval názor dieťaťa, pretože nezabezpečil, aby sa maloletý podrobil uloženému výchovnému opatreniu a súdnoznaleckému dokazovaniu a vzal do úvahy názor maloletého, že sa už nechce zúčastňovať nijakých vyšetrení, nechal však do úvahy manipuláciu s vôľou maloletého zo strany matky. Rodičovská dohoda, ku ktorej súd viedol účastníkov konania na pojednávaní je podľa jeho názoru bezvýznamná a je naivné sa domnievať, že matka by rešpektovala rodičovskú dohodu, keď celé roky ignorovala autoritatívne rozhodnutia súdov. Snahu priviesť rodičov k dohode vníma len ako pokus súdu zbaviť sa zodpovednosti za nezvládnuté súdne konanie a doceliť stav, aby sa rodičia nemohli odvolať a odvolací súd by nemohol znova preskúmať konanie a rozhodnutie súdu prvej inštancie. Argument, že ďalšie znalecké dokazovanie by nebolo vhodné z časového hľadiska a z hľadiska hospodárnosti konania vyznieva absurdne v kontexte daného konania, ktoré trvá roky, počas ktorých súd dlhé mesiace nevykonal jediný úkon. Pýta sa teda, či sa súdu javí hospodárne, ak sa celé roky dostavoval na styk, rešpektujúc rozhodnutia súdov, čím mu vznikali výdavky, ktoré však vynaložil zbytočne, keďže styk sa nikdy neuskutočnil.

10. Rozhodnutie súdu nepokračovať v nariadenom znaleckom dokazovaní a vrátenie zloženého preddavku považuje otec za nezákonné a ovplyvnené jeho bývalým svokrom B. O., ktorý sa pokúsil ovplyvniť aj súdnu znalkyňu PhDr. N. C., podľa jej vlastného vyjadrenia. Európsky súd pre ľudské práva

vo svojej judikatúre konštatuje, že existuje široký konsenzus i v rámci medzinárodného práva, že vo všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa detí musí byť rozhodujúcim hľadiskom ich najlepší záujem. Tento záujem sa podľa Európskeho súdu pre ľudské práva skladá z dvoch zložiek. Na jednej strane udržiavanie väzieb dieťaťa s rodinou, okrem prípadov, keď sa konkrétna rodina preukáže ako nevhodná. Na druhej strane výchova dieťaťa v stabilnom prostredí, kde rodičom nemožno podľa čl. 8 Dohovoru umožniť uplatňovať opatrenia ohrozujúce zdravie alebo vývoj dieťaťa. Citovaný článok teda vyžaduje zo strany orgánov verejnej moci rozhodovanie zachovávajúce rovnováhu medzi záujmami dieťaťa a záujmami rodičov (I. ÚS 422/2016). Z toho vyplýva, že ak sa preukázalo, že otec je ako rodič nevhodný, súd mal povinnosť zakázať styk so synom. V opačnom prípade mal súd povinnosť vykonať opatrenia na zachovanie rodinných väzieb. Podľa názoru otca nie je pravdivé tvrdenie matky, že sa odmietol dohodnúť mimosúdne. Viackrát cez tretie osoby, aj cez právneho zástupcu matky, sa snažil s matkou stretnúť a pokúsiť sa o dohodu, vzal späť aj trestné oznámenie, ktoré na ňu podal, keďže nechcel matku vystaviť trestnému stíhaniu, lenže bola to matka, kto ignoroval návrhy na stretnutie a v jednom prípade, keď sa dostavil na styk so synom, ho pred domom matky fyzicky napadol neznámy muž so slovami, aby si to zapamätal.

11. Otec navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu a sám vo veci vykonal znalecké dokazovanie z psychiatrie, ktoré navrhoval, dokončil nedokončené nariadené znalecké dokazovanie z psychológie, predvolal súdnu znalkyňu Mgr. N. C., alternatívne bez ďalšieho dokazovania sám vo veci rozhodol tak, že maloletého zveruje do starostlivosti otca a styk medzi maloletým a matkou upravuje neobmedzene, alternatívne styk upravil autoritatívnym rozhodnutím ako navrhoval v neodkladnom opatrení zo dňa 19.12.2018 (zrejme otec mienil svoj odvolací návrh doručený súdu 19.12.2018 v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 2P/220/2018, ktorým navrhol vyhovieť jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal do právoplatného skončenia konania jednak zverenia mal. V. do jeho starostlivosti a paradoxne úpravy jeho styku s maloletým prvé dva mesiace každú párnú nedeľu od 14 hod. do 16 hod. a každú nepárnu sobotu od 14 hod. do 16 hod. za prítomnosti matky maloletého, ďalšie dva mesiace každú párnú nedeľu od 14 hod. do 18 hod. a každú nepárnu sobotu od 14 hod. do 18 hod. za prítomnosti matky, ďalšie dva mesiace každú párnú nedeľu od 9 hod. do 18 hod. a každú nepárnu sobotu od 9 hod. do 18 hod. bez prítomnosti matky, ďalšie obdobie každý párný týždeň od soboty od 9 hod. do nedele do 18 hod. s tým, že matka bude povinná dieťa na styk s otcom riadne a včas pripraviť, otec bude oprávnený si dieťa prevziať v mieste bydliska matky a po skončení styku ho matke vrátiť a matka bude oprávnená sa s maloletým V. stykať v časoch ostatných, ktoré nie sú uvedené v tomto návrhu. Ďalej sa domáhal uloženia povinnosti mal. V., a jeho rodičom podrobiť sa odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce po dobu desiatich mesiacov a zároveň ako zástupca maloletého dáva súhlas, aby sa maloletý V. uloženému výchovnému opatreniu podrobil.). Alternatívne navrhol, aby odvolací súd vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

12. K odvolaniu otec pripojil oznámenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce zo dňa 3.4.2013 a 30.1.2014, sp. zn. SDD 13/10; odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce zo dňa 18.12.2013, sp. zn. 2P/343/2013; list maloletého V.; zápisnicu o trestnom oznámení zo dňa 10.2.2014 a uznesenie OR PZ Michalovce, odbor kriminálnej polície, ČVS:ORP-36/1-VYS-MI-2014, zo dňa 14.2.2014; oznámenia matky o dôvodoch, pre ktoré sa nemôže uskutočniť styk s maloletým.

13. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala prostredníctvom svojej právnej zástupkyne odvolanie aj matka, v ktorom uviedla, že o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu súvisiacich s realizáciou styku otca s maloletým, súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku I. - III. rozsudku. Matka s uvedeným rozhodnutím v tejto časti nesúhlasí a je toho názoru, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a zároveň vec aj nesprávne právne posúdil. Uvedené rozhodnutie nie je v záujme maloletého a v prípade, že by skutočne došlo k realizácii styku s otcom takým spôsobom, akým rozhodol súd, t. j. za asistencie pracovníka akreditovaného subjektu Naše slniečka, n. o., a súčasne bez prítomnosti matky, bude to mať negatívny dopad na maloletého. V zmysle článku 9 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty musia rešpektovať právo dieťaťa, ktoré je oddelené od jedného alebo oboch rodičov, udržiavať pravidelne osobný kontakt s oboma rodičmi, okrem prípadov, ak by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa. Vo všetkých konaniach, ktoré sa týkajú maloletého dieťaťa, a to bez ohľadu na spôsob, ako môže konanie začať, sa sleduje v činnosti súdu záujem dieťaťa a je zákonná povinnosť súdu vykonať aj ďalšie dôkazy s cieľom čo

najúplnejšieho zistenia skutkového stavu veci, hoci ich účastníci nenavrhlí. Objektívnym explicitne stanoveným zákonným kritériom pre rozhodnutie vo veciach maloletých je záujem maloletého dieťaťa, čo korešponduje s podstatou a účelom základného práva maloletého dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť a tomuto právu zodpovedajúcemu základnému právu obidvoch rodičov na starostlivosť a výchovu o svoje dieťa. Obsah týchto práv je homogenizovaný nielen v práve, ale súčasne aj v povinnosti na sústavnú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj dieťaťa v zmysle ustanovenia § 28 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine. Pokiaľ teda ide o záujem maloletého dieťaťa, súd musí tento vyhodnocovať a zdôvodniť nielen mechanicky a formálne, ale s ohľadom na in concreto okolnosti spočívajúce v danosti, prípadne v absencii nielen „technických“ podmienok na výchovu, starostlivosť a všestranný vývoj maloletého (bytové predpoklady, dochádzka do školy alebo na voľnočasové aktivity, lekárska starostlivosť a pod.), ale aj vzhľadom na emocionálne (či už pozitívne alebo negatívne) väzby maloletého ku každému z rodičov, tobôž ak o kvalite týchto väzieb vypovedá nestranné znalecké posúdenie. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, zo dňa 19. septembra 2018, sp. zn. I. ÚS 216/2018).

14. Matka uvádza, že z vykonaného dokazovania jasne vyplýva, že maloleté dieťa otca odmieta, odmieta sa s ním stretávať, pričom nebolo preukázané, že príčinou negatívneho postoja maloletého dieťaťa by bolo správanie, či úmyselné ovplyvňovanie zo strany matky. Je pravda, že v minulosti boli medzi matkou a otcom napäté vzťahy, ale matka výslovne odmieta, že by úmyselne zabraňovala styku otca s maloletým, práve naopak, styku maloletého s otcom nijako nebráni. Maloletý má však z otca psychickú traumu a sám pravidelne matke uvádza, že s otcom sa stretávať nechce. Zároveň z vykonaného dokazovania je známe, že maloletý má doslova averziu, keď matka alebo niekto z rodiny spomenie otca, ktorého nazýva zlým ujom. Matka zároveň dodáva, že po vynesení rozsudku prvoinštančným súdom dňa 11.12.2018 nastala situácia, keď sa otec dostavil na styk s maloletým do bydliska matky a maloletého a zároveň odovzdal matke list pre maloletého s prosbou, aby mu ho odovzdala. Matka následne list maloletému odovzdala, pričom nevie, čo bolo jeho obsahom, keďže ho doručila synovi neotvorený. Vysvetlila maloletému, že list je od jeho otca a že ju poprosil, aby mu ho doručila. Maloletý uviedol, že chce byť sám a odišiel do svojej detskej izby. Približne po hodine vyšiel a povedal matke, že list od otca roztrhal a že „toho uja“ nikdy nechce vidieť. Matka na to synovi vysvetlila, že nie je správne, že roztrhal tento list a povedala mu, že nech predsa niečo otcovi odpíše, keďže sám otec si dal tú námahu a list mu doručil. Po chvíli maloletý vyšiel zo svojej izby s tým, že matke odovzdal odpoveď na otcov list s textom: „Váš list ma nezaujíma, tak som ho roztrhal. Stretnúť sa s Vami nechcem. Dajte mi už pokoj. V.“ Aj z uvedeného postoja maloletého jasne vyplýva doslova averzia voči otcovi a podľa názoru matky nie je vhodné, aby sa styk realizoval v prítomnosti dvoch pre maloletého cudzích ľudí, t. j. otca samotného a pracovníka akreditovaného subjektu. Matka je presvedčená, že uvedené by u maloletého spôsobilo ešte väčšiu traumu z celej situácie a zhoršili by sa vyhliadky k lepšej realizácii styku maloletého s otcom do budúcnosti. Zároveň dodáva, že je pravda, že doposiaľ sa styk maloletého s otcom len veľmi ťažko realizoval, a to vzhľadom na sústavné odmietanie otca zo strany maloletého. Otec je pre maloletého v podstate cudzí človek, nepozná ho a ako aj sám uvádza, ani nechce s ním žiadnym spôsobom komunikovať. Je však toho názoru, že konanie a postoj otca v rámci tohto konania nesmie viesť k presadeniu násilnej zmeny prejavov vôle maloletého dieťaťa, a to ani napriek adekvátnemu výchovnému pôsobeniu zo strany matky.

15. Matka je presvedčená, že otec v súčasnosti nedokáže svojho syna vychovávať a tráviť s ním čas sám, pretože maloletý nemá k nemu dôveru a citový vzťah k otcovi je u neho potlačený, resp. žiadny a je potrebné, aby otec zapracoval na vytvorení väzby medzi ním a maloletým, nie však direktívne a násilnou formou. Zároveň v zmysle platnej judikatúry výchovné pôsobenie rodiča na dieťa nikdy nesmie prekročiť racionálnu hranicu a malo by rešpektovať rozhodnutie dieťaťa tak, aby boli naplnené požiadavky stanovené v čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 13.10.2015, sp. zn. III. ÚS 3462/14). Treba dodať, že zo všetkých vyššie uvedených skutočností, ako aj z vykonaného dokazovania vyplynulo, že znalecké dokazovanie, ako i výsluch maloletého dieťaťa, jednoznačne potvrdili, že doposiaľ akékoľvek snahy otca o obnovenie vzťahu s dieťaťom viedli iba k zvýšenému odporu a neurotickému napätiu pri jeho prítomnosti. Matka je toho názoru, že samostatné stretnutia otca s maloletým bez jej prítomnosti, a to za súčasného stavu a za súčasných podmienok a postojoch ako otca, tak aj maloletého, sú pre maloletého nevhodné a škodlivé a súd by mal pri rozhodovaní zohľadniť, čo je a čo nie je v najlepšom záujme maloletého. Samostatný styk otca s maloletým, resp. styk otca s maloletým za prítomnosti pracovníka akreditovaného subjektu je v súčasnosti podľa jej názoru nerealizovateľný a nepovedie k pozitívnemu vytvoreniu vzťahu medzi

otcom a maloletým. O obnove vzťahu medzi nimi nie je možné hovoriť, keďže žiadny vzťah medzi sebou vytvorený nemajú. Z tohto dôvodu je toho názoru, že tu treba prítomnosť matky v rámci adaptačnej fázy, a to aspoň počas prvých troch mesiacov. Otec by si mal uvedomiť, že maloleté dieťa bolo počas súdneho konania podrobené opakovane znaleckému dokazovaniu, vypovedalo pred súdom, stretnutia sa realizovali za prítomnosti kolízneho opatrovníka z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a pod. Maloleté dieťa je vo veku, kedy veľmi citlivo vníma všetky tieto podnety, ktoré podľa názoru matky ešte viac prehĺbili jeho apatiu k otcovi.

16. Ďalej uviedla, že v súlade s princípmi vyjadrenými v Dohovore o právach dieťaťa je prítom vylúčené, aby ktorýkoľvek z rodičov nútil dieťa k plneniu povinností všetkými prostriedkami. V tomto smere matka poukazuje na viaceré nálezy Ústavného súdu Českej republiky, a to na Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 19.04.2016, sp. zn. II. ÚS 3489/15, na Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 16.06.2015, sp. zn. II. ÚS 2943/14, na Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 26.05.2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13, na Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 13.10.2015, sp. zn. III. ÚS 3462/14 a pod. Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti, týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Podľa článku 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom názorom dieťaťa sa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni. Za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhuje, aby odvolací súd nariadil v predmetnej veci súdne pojednávanie a sám vykonal dokazovanie výsluchom maloletého, aby sa dôkladne zistilo, aký názor má maloletý na stretávanie s otcom a aká forma styku maloletého s otcom je alebo nie je v záujme maloletého.

17. Čo sa týka nariadenia výchovného opatrenia, t. j. povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce, s uložením takéhoto výchovného opatrenia nesúhlasí a je toho názoru, že nie je možné sankčnými nástrojmi presadzovať násilné zmeny prejavov vôle maloletého dieťaťa k styku s otcom, a to všetko v situácii, keď k žiadnej zmene doposiaľ nedošlo, a to ani napriek pôsobeniu matky, kolízneho opatrovníka, psychológa, či priamo zo strany súdu prostredníctvom pohovoru s maloletým dieťaťom. Matka opätovne poukazuje na skutočnosť, že výchovné pôsobenie rodiča na dieťa nikdy nesmie prekročiť racionálnu hranicu a malo by rešpektovať právo dieťaťa tak, aby boli naplnené požiadavky stanovené v čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Pokiaľ nie je možné dieťa presvedčiť i napriek adekvátnemu výchovnému pôsobeniu, že sa s otcom má stretávať, sankčné pôsobenie zo strany súdu tak stráca reálny objekt, teda vôľu ovplyvniteľnú v ľudskej konaní, na ktoré by mohlo reálne pôsobiť.

18. Matka ďalej poukazuje, že súd v odôvodnení rozsudku uvádza, že u otca pri určení výšky výživného vychádzal z jeho zárobkových možností a schopností, ako aj z odôvodnených potrieb maloletého a z tohto dôvodu rozhodol o zvýšení výživného zo sumy 50 € mesačne na sumu 70 €. Konajúci súd v odôvodnení rozsudku konštatuje, že mesačné výdavky na maloletého predstavujú minimálne sumu 400 € (bývanie 55 €, strava spolu 123 €, poisťka 33 €, krúžky 10 €, kredit na mobil 10 €, lieky a vitamíny 20 €, hygienické potreby 30 €, obuv a oblečenie 50 €, zakúpenie potrieb na krúžky 20 €, benzín 200 €, sporenie 20 €). Súd v tejto súvislosti v odôvodnení rozsudku ďalej uvádza, že všetky uvedené výdavky, okrem výdavku matky na sporenie, považuje za odôvodnené a nevyhnutné. Pokiaľ sám súd toto tvrdí, nie je jasné, z akého dôvodu zvýšil výživné u otca iba na sumu 70 €. Konajúci súd v odôvodnení rozsudku uvádza, že pri určení výživného vychádzal z príjmu otca vo výške 397 € mesačne, pričom príjem matky ustálil na takmer dvojnásobný. Matka si dovoľuje uviesť, že v konaniach starostlivosti súdu o maloleté deti platí vyšetrovacia zásada, z ktorej vyplýva, že súd je povinný zisťovať skutočnosti potrebné pre rozhodnutie vo veci z úradnej povinnosti, a to aj bez návrhu účastníkov konania a nie je viazaný návrhmi účastníkov. Pokiaľ konajúci súd mal za preukázané, že odôvodnené a nevyhnutné výdavky na maloletého predstavujú sumu minimálne 400 € mesačne, nemal sa podľa názoru matky uspokojiť s tvrdením otca o tom, že oficiálne dosahuje príjem iba vo výške 397 € mesačne, ale mal sa nepochybne zaoberať aj potencialitou príjmu otca. Pri určení výživného je rozhodujúci príjem, ktorý rodič reálne mohol dosahovať, a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje, pretože princíp potenciality má

prednosť pred princípom fakticity aj v prípade, že povinný berie na seba neprimerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, resp. vyvoláva stratu a súčasne možnosť poskytovania výživného. Ak sa príjem javí ako nepravdivý, je povinnosťou súdu prihliadnuť na celkové majetkové pomery povinného rodiča a takzvanú potencialitu príjmov, t. j. na jeho zjavne nevyužitú schopnosť (rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 7CoP/237/2014, zo dňa 27.11.2014). Na základe vyššie uvedeného je matka toho názoru, že konajúci súd mal pri ustálení výšky príjmov otca prihliadnuť aj na to, aké potenciálne príjmy je otec schopný dosahovať. Zároveň, ak by aj súd skutočne vychádzal z príjmu otca vo výške 397 € mesačne a nijako by sa nezaoberal potencialitou príjmu u otca, aj v takomto prípade súd mal otca zaviazat' na vyššie výživné. Poukazuje aj na ustálenú rozhodovaciu prax súdov Slovenskej republiky, týkajúcu sa určenia výšky výživného, podľa ktorej platí, že výživné, ktoré hradí povinný rodič na všetky deti, ku ktorým má vyživovaciu povinnosť, by malo predstavovať 20-30% jeho čistého príjmu, samozrejme s prihliadnutím na individuálne okolnosti každého konkrétneho prípadu (rozhodnutie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 10CoP/15/2016, zo dňa 30.06.2016). V súlade s vyššie uvedeným predstavuje 20% z príjmu otca sumu 80 € a 30% z príjmu otca predstavuje sumu približne vo výške 120 €. Otec s prihliadnutím na jeho majetkové pomery, celkový oficiálny príjem, ktorý dosahuje, ako aj jeho možnosti a schopnosti, je schopný prispievať na výživu maloletého v rozmedzí od 80 € až 120 € mesačne. Z vyššie uvedených dôvodov rozhodnutie konajúceho súdu o zvýšení výživného považuje za nesprávne a dovoľuje si požiadať odvolací súd, aby na tieto prihliadol a zároveň aby vykonal dokazovanie za účelom zistenia potenciálneho príjmu otca (zistenie, aký príjem je schopný dosahovať otec vzhľadom na dosiahnuté vzdelanie a na lokalitu, v ktorej býva). Zároveň treba zdôrazniť, že rodičovské práva a povinnosti majú obidvaja rodičia a teda aj obaja rodičia majú vyživovaciu povinnosť k dieťaťu. Z toho vyplýva, že okrem matky, ktorá v prevažnej miere vyživuje maloletého, má vyživovaciu povinnosť k maloletému aj jeho otec. Ten nemôže prenášať bezdôvodne úhradu výživného výlučne, resp. v prevažnej miere na matku, keďže aj on je povinný vyživovať maloletého podľa svojich možností a schopností, keďže každý z rodičov má zákonnú povinnosť prispievať na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Keďže vykonané dokazovanie preukázalo, že odôvodnené a nevyhnutné mesačné výdavky na maloletého predstavujú minimálne sumu 400 €, navrhuje, aby odvolací súd zaviazal otca, aby prispieval na výživu maloletého sumou 200 € mesačne. Takéto výživné je z jej pohľadu postačujúce a pokrylo by aspoň základné odôvodnené potreby aj náklady na maloletého, ktoré matka v konaní riadne preukázala.

19. Matka s nariadením informačnej povinnosti zo strany súdu nesúhlasí, rozhodnutie v tejto časti považuje za neopodstatnené a nedôvodné, a navyše za šikanózne. V konaní otec nepreukázal žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali uloženie informačnej povinnosti, keďže otec má plné a neobmedzené rodičovské práva, ktoré je oprávnený aj riadne využívať a je spôsobilý si zistiť všetky podstatné informácie o maloletom sámi, pričom ho však matka každé dva týždne (keď sa otec dostaví na styk s maloletým) pravidelne ústne informuje o zdravotnom stave dieťaťa a oznamuje mu všetky dôležité skutočnosti. Matka poukazuje na fakt, tak ako už uviedla vyššie, že otec si je schopný všetky informácie o dieťati zistiť rovnako ako matka, pričom väčšina informácií o školskom prospechu je dostupná na internetovej stránke školy, zároveň sa otec môže osobne informovať o prospechu ako aj o aktivitách dieťaťa v školskom zariadení, ktoré maloletý navštevuje, navyše sa môže zúčastniť aj rodičovských združení, čo však dobrovoľne nevyužíva. Rovnako otec informuje o lekárskech vyšetreniach, na ktorých môže byť osobne prítomný a môže sa osobne informovať o stave dieťaťa u jeho ošetrojúceho lekára, a to kedykoľvek. Na uloženie informačnej povinnosti nemôže byť dôvodom to, že matka má iný názor ako otec na riešenie zdravotného stavu dieťaťa, keď nehoda rodičov môže byť súdom riešená cestou samostatného návrhu. Zároveň poukazuje na skutočnosť, že rozsah a frekvencia požadovanej informačnej povinnosti je v rozpore s judikatúrou súdov a zásadou proporcionality, kedy je nutné vziať do úvahy aj skutočnosť, že matka nemá byť otrokom informačnej povinnosti, t. j. písať otcovi o každom „zakašlaní dieťaťa“. Otec v konaní nepreukázal, že by od matky niekedy žiadal akúkoľvek informáciu, resp. že by matka akúkoľvek informáciu neposkytla, naopak otcovi predložené dôkazy preukazujú, že otec o synovi informuje riadne a v dostatočnom rozsahu, avšak on má problém s tým, že matka má iný pohľad na liečbu dieťaťa, čo však s informačnou povinnosťou nesúvisí. Poukazuje tiež na rozhodovaciu činnosť súdov, podľa ktorej má byť informačná povinnosť nastavená tak, aby nezasahovala do života matky takým spôsobom, aby bola nútená stále vypisovať nejakú správu otcovi, pričom informačná povinnosť sa stanovuje iba v prípade, kedy matka informácie otcovi neposkytuje zámerne, čo sa v predmetnej veci nepreukázalo.

20. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania vyplýva, že matka otca informuje o všetkých podstatných záležitostiach týkajúcich sa maloletého, avšak medzi ním a matkou dochádza okrem komunikačných problémov a nedorozumení k nezhodám ohľadom konkrétnych rozhodnutí týkajúcich sa riešenia zásadných otázok zdravotného stavu dieťaťa, čo však nemožno vyriešiť cestou uloženia informačnej povinnosti, ale v konaní vyvolanom podľa osobitného ustanovenia Zákona o rodine. Súd teda podľa jej názoru nemal preukázané, že by otca dobrovoľne neinformovala, naopak otec má preukázateľne dostatočné informácie o maloletom dieťati vo všetkých podstatných otázkach. Čo sa týka školy a školských aktivít, ako už vyššie uviedla, otca o všetkých dôležitých otázkach informuje, resp. má možnosť sa informovať aj nad rozsah toho, čo mu sprostredkuje matka vzhľadom na už uvádzané jeho plné a neobmedzené rodičovské práva, ktoré môže realizovať. Otec môže disponovať rovnako ako matka prístupovým heslom k elektronickej žiackej knižke maloletého a je iba na jeho vôli a zodpovednosti, či túto možnosť využíva alebo nie. V kontexte všetkých okolností tohto prípadu sa potom skutočne javí, že rozhodnutie konajúceho súdu v tejto časti neopodstatnene zaťažuje matku ďalšími povinnosťami, nakoľko frekvencia, ktorej sa súdnymi rozhodnutiami bežne ukladá informačná povinnosť v obdobných prípadoch, je často v kvartálnych alebo dokonca v polročných intervaloch. Zároveň súdom požadované bezodkladné informovanie o mimoriadnych a podstatných veciach týkajúcich sa maloletého je navyše absolútne nevykonateľné. Zároveň treba dodať, že v prípade úpravy informačnej povinnosti sa nejedná o vzťah rodiča k maloletému dieťaťu, ale ide o vzájomný vzťah rodičov (viď podporne napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 20Cdo1064/2008, zo dňa 30. júna 2010). Malo by byť samozrejmé, že rodičia by sa mali zásadne dobrovoľne vzájomne informovať o všetkých zdravotných problémoch a vážnejších výchovných problémoch, ktoré nastali v dobe, keď sa o dieťa osobne staral iba jeden z nich, resp. počas realizácie styku. Každý z nich by mal mať vedomosť o tom, že dieťa napr. ochorelo, akým spôsobom prebieha liečba, aké lieky užíva a kedy treba kontrolu zdravotného stavu. Pokiaľ dôjde počas choroby k zmene osobnej starostlivosti, potom má rodič informovať druhého rodiča o spôsobe a dobe užívania predpísaných liekov a mieste, kde možno vyhľadať lekársku pomoc v prípade náhleho zhoršenia zdravotného stavu, resp. komplikácií. Rodičia by sa mali v záujme dieťaťa informovať o dlhodobšej zmene miesta dočasného pobytu s tým, že budú mať možnosť kontaktu s dieťaťom, najlepšie pravidelne vo vhodnej dobe. Takto možno totiž predísť tomu, aby dieťa v prípade núdze zostalo v zahraničí bez sprievodu a riadneho dozoru a malo by to pre rodičov predstavovať samozrejmosť, keďže pri každom konaní vo vzťahu k maloletému dieťaťu treba, aby v prvom rade sledovali jeho záujem, pričom v najlepšom záujme dieťaťa je aj kooperatívny a ústretový vzájomný vzťah rodičov, ktorí sa vzájomne rešpektujú a neprístupujú k sebe a priori konfrontačne s cieľom presadiť si vlastné individuálne predstavy o výchove a starostlivosti o dieťa, ale snažia sa spoločne dosiahnuť rozumné a dostatočne uvážené hoci aj kompromisné rozhodnutie v prvom rade v prospech dieťaťa, pričom postoj k vzájomnej komunikácii nesmie byť motivovaný bojom o dieťa, ani inými neprijateľnými pohnútkami žiadneho z rodičov.

21. Matka ďalej namieta nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku s poukazom na rozsiahlu judikatúru najvyšších súdnych autorít, pretože odôvodnenie rozsudku nie je dostatočné resp. nevyplýva z neho, akými úvahami sa súd riadil, keď určil výživné od otca 70 € mesačne, keďže podľa jej názoru jednoducho riadne odôvodnila potreby maloletého a preukázala náklady na neho minimálne v sume 400 € mesačne a uvedené skutočnosti odôvodňujú potrebu vyššieho výživného zo strany otca. Súčasne je toho názoru, že zo zárobkových schopností a možností u otca nepochybne vyplýva, že je schopný prispievať na výživu maloletého výživným v sume vyššej ako 70 € mesačne. Zároveň by mala dostať v rámci odôvodnenia rozsudku odpoveď na otázku, prečo sa konajúci súd žiadnym spôsobom nezaoberal potencialitou príjmu otca a uspokojil sa so skutočnosťou, že otcov príjem je dvojnásobne nižší ako jej príjem.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené si matka dovoľuje požiadať Krajský súd v Košiciach, aby ako odvolací súd v predmetnej právnej veci vykonal sám dokazovanie a následne zmenil týmto odvolaním napádaný rozsudok takým spôsobom, že otec je oprávnený sa s dieťaťom stretávať s maloletým V. T., nar. XX.XX.XXXX, každú páru nedeľu v kalendárnom roku od 14:00 hod. do 18:00 hod. za prítomnosti matky, a to prvé tri mesiace od právoplatnosti rozsudku, následne je otec oprávnený stretávať sa s maloletým dieťaťom v súdom určený čas bez prítomnosti matky. Zároveň aby rozhodol tak, že súd zvyšuje výživné na maloletého V. T. zo sumy 50 € mesačne na sumu 200 € mesačne, ktoré je otec povinný prispievať na výživu maloletého vždy do 15-dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Dlhé výživné navrhuje, aby otec splácal v mesačných splátkach popri bežnom výživnom, pričom výšku splátok ponecháva na zváženie súdu. Čo sa týka výrokov rozsudku týkajúcich sa nariadenia informačnej povinnosti a uloženia výchovného opatrenia - povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce, tie navrhuje zrušiť, resp. vypustiť.

23. K odvolaniu matka pripojila list maloletého V..

24. Kolízny opatrovník podal vyjadrenia k odvolaniu otca i matky, v ktorých uviedol, že trvá na svojom doposiaľ písomne a ústne prednesenom návrhu na súdnom pojednávaní dňa 11.12.2018. Odporúča Krajskému súdu v Košiciach odvolania zamietnuť ako neopodstatnené a potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a dôvodný.

25. K odvolaniu matky podal vyjadrenie otec, v ktorom uviedol, že v dôsledku neochoty matky súd nevykonal znalecké dokazovanie, ktoré by preukázalo skutočný stav veci, matka nerešpektuje neodkladné opatrenie zo dňa 18.12.2003, sp zn. 2P/343/2013, celé roky mu bráni v styku so synom z najrôznejších dôvodov, negatívne manipuluje maloletého voči nemu, hoci sám maloletý počas znaleckého dokazovania podal otcovi ruku a objal ho. Matka napriek svojim tvrdeniam syna na styk s otcom nepripravovala, otca mu zatajila, maloletý V. nemal vytvorený pojem otca, otcom mu bol stále niekto iný. Matka uvádza, že maloletý má z otca psychickú traumu, pociťuje voči nemu averziu a nazýva ho „zlým ujom“. Maloletý, sytený nenávisťou k otcovi, však robí len to, čo ho učia, týmto konaním mu matka spôsobila traumu na celý život. Zo strany matky nikdy nedošlo k adekvátnemu výchovnému pôsobeniu, akékoľvek snahy zo strany otca o obnovenie vzťahu so synom matka totálne negovala. Matka žiada v adaptačnej fáze svoju prítomnosť pri stretávaní maloletého s otcom, túto podmienku však obsahuje aj stále platné neodkladné opatrenie, ktoré matka ignoruje. Tvrdenie, že maloletého znalecké dokazovanie neúmerne zaťažuje neobstojí, keďže maloletý sa podrobil iba jednému znaleckému vyšetreniu, ďalšieho dokazovania sa už nezúčastnil a vyšetrenia, ktoré iniciovala matka, boli jej súkromnými iniciatívami, ktoré sa uskutočnili len preto, aby ich matka zneužila vo svoj prospech. Matka sa odvoláva na najlepší záujem dieťaťa, ale rozhodnutia súdov jasne deklarujú, že najlepším záujmom dieťaťa je poznať a stretávať sa aj so svojím otcom, matka však svojím konaním dosiahla stav, že otca zo života maloletého úplne vymazala. Poukazovanie matky na prejavovaný názor maloletého neobstojí, pretože názor maloletého nie je slobodný a autentický, je zmanipulovaný a vychádza z patologickej situácie, ktorú v jeho živote nastolila matka. Výchovné opatrenie uložené súdom by matka nemala chápať ako sankciu, ale ako pomoc na odbornej úrovni, aby došlo k náprave daného stavu.

26. Ďalšie vyjadrenia podané neboli.

27. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a konania mu predchádzajúceho dospel k záveru, že súd prvej inštancie opäť v napadnutom rozhodnutí necitoval zákonné ustanovenia zjavne sa vzťahujúce na prejednávajúcu vec, ktorej predmetom je zmena úpravy výkonu rodičovských práv a povinností napriek tomu, že vo veci rozhodoval už tretíkrát v dôsledku zrušenia rozsudku odvolacím súdom (uznesenia 7CoP/263/2014-230, 7CoP/25/2018-387).

28. Okrem zákonných ustanovení citovaných v napadnutom rozsudku s poukazom na návrhy účastníkov konania a výroky rozsudku sa na prejednávajúcu vec vzťahujú aj tieto ustanovenia Zákona o rodine:

§ 26 Ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

§ 25 ods. 1 Rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

§ 25 ods. 2 Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa ods. 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

§ 25 ods. 3 Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

§ 25 ods. 4 Ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený podľa ods. 1 alebo 2, súd môže na návrh niektorého z rodičov zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

§ 24 ods. 5 Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov dbá na právo toho rodiča, ktorému nebude maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti,

na pravidelné informovanie sa o maloletom dieťati. Rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, môže sa práva na pravidelné informovanie sa o maloletom dieťati domáhať na súde.

29. V súlade s ust. § 382 CSP preto odvolací súd vyzval účastníkov na vyjadrenie k možnému použitiu týchto ustanovení v lehote 10 dní od doručenia tejto výzvy, ak to považujú za potrebné.

30. Otec vo vyjadrení k výzve uviedol, že sa stotožňuje s názorom odvolacieho súdu, že na prejednávanej vec sa vzťahujú aj ďalšie ustanovenia Zákona o rodine, ktoré súd vo výzve uviedol. Zdôraznil, že konajúca sudkyňa na súde prvej inštancie opakovane ignorovala usmernenie odvolacieho súdu, pokiaľ ide o právne posúdenie veci, čím sa preukázateľne snažila sabotovať názor odvolacieho súdu, schválne a zámerne neuvádzala právne posúdenie vzťahujúce sa na prejednávajúcu vec a neriadila sa ním, čo pripisuje vplyvu nejakej osoby zo strany matky na sudkyňu, nakoľko do 19.3.2014 sudkyňa konala veľmi zodpovedne a nedala si takpovediac skákať matkou po hlave. Vyvíjala tlak na matku v súlade so zákonom, aby mu začala umožňovať kontakt so synom a autoritatívne prehlásila, že ak matka nezačne umožňovať kontakt dieťaťa s otcom, zverí dieťa do starostlivosti otca. Na ďalších pojednávaniach však už bola ako vymenená, pričom k zlomu v jej správaní došlo po tom, ako on dostával prostredníctvom zamestnávateľa rôzne ponuky (ako zistil, od Ing. B. O.), že ak zastaví prebiehajúce konanie cez výhody v zamestnaní už nebude musieť platiť vôbec žiadne výživné, bude sa môcť stretávať s maloletým a brať si ho koľko len bude chcieť a ešte k tomu dostane 20.000 €. Okrem toho, keď sa mal stretnúť so synom podľa neodkladného opatrenia v mieste bydliska matky vo februári 2014, ho blízka vplyvná osoba matky čakala v mieste bydliska matky a okrem iného mu oznamovala, že ak nezastaví prebiehajúce konanie, tak ho bude musieť zabiť. Napriek tejto vážnej vyhrážke konanie nezastavil a nenechal sa zastrašiť. Práve po týchto udalostiach došlo k fatálnemu zlomu v správaní sudkyne. Následne 18.5.2014, keď sa dostavil podľa neodkladného opatrenia do miesta bydliska matky, ho pred bránou matky napadol neznámy potetovaný muž s výzvou, že na to nemá zabudnúť. Ani toho sa nezľakol a na styk podľa neodkladného opatrenia už chodil so svedkom. Ďalej popisuje priebeh konania o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu 17P 74/2010, opakuje svoju odvolaciu argumentáciu a ďalej dopĺňa odvolanie v tom smere, že doručený rozsudok sa nezhoduje s vyhláseným rozsudkom na pojednávaní 11.12.2018, pričom ide o konkrétne výroky, ktorými súd uložil rodičom maloletého povinnosť spolupracovať s Referátom poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty a Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce ukladá povinnosť najneskôr do 10 dní pred uplynutím lehoty, na ktorú nariadil výchovné opatrenie, podať písomnú správu o výsledkoch poskytnutého poradenstva. Vyjadril názor, že sudkyňa v konaní dlhoročne schválne a zámerne produkovala samé zmätky, zabraňovala mu schválne a zámerne produkovať dôkazy, ktoré by viedli k skutočnému objasneniu celej veci, čo vyplýva aj z § 35 CMP a tým sa enormne snažila až do výraznej miery ho poškodzovať a znevýhodňovať, pretože následne zistený stav by jej už zásadne obmedzil možnosti ako konanie manipulovať a sťažil by jej možnosť vydávať schválne nezákonné rozhodnutia smerujúce k spokojnosti blízkej vplyvnej osoby zo strany matky.

31. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k výzve odvolacieho súdu vo vzťahu k možnému použitiu ust. § 26 Zákona o rodine uviedol, že súd túto možnosť mohol využiť už v primárnych vyskytujúcich sa problémoch v rodine, kedy rozhodoval vo veci rozvodu a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, kedy mal maloletý so svojim otcom vytvorenú citovú väzbu a vnímal svojho otca ako nezastupiteľnú osobu v jeho živote. V súčasnosti by bolo rizikom pre maloletého zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností, nakoľko medzi maloletým a jeho otcom absentuje citová väzba, ktorá sa počas niekoľkých rokov nevytvorila z dôvodu, že medzi rodičmi maloletého vznikali konflikty, bola narušená komunikácia a matka otcovi upierala kontakt s maloletým z dôvodu, že otec údajne maloletého atakoval ešte v útlom veku. V prípade, že by sa súd v predmetnej veci rozhodol zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností, malo by to veľmi negatívny dopad na súčasný integračný vývin maloletého. Okrem iného dohoda medzi rodičmi maloletého o výkone rodičovských práv a povinností v tom čase nebola reálna. K použitiu ust. § 25 ods. 1 Zákona o rodine uviedol, že rodičovská dohoda nebola reálna z dôvodu pretrvávajúcej konfliktnej komunikácie medzi rodičmi a neústupnosti od svojich postojov vo veci úpravy styku s maloletým dieťaťom. V minulosti s rodinou pracoval psychológ Referátu poradensko-psychologických služieb v Michalovciach, avšak odborného poradenstva sa pravidelne zúčastňoval otec, matka sa týchto sedení zúčastnila len párkrát a ďalej spolupracovať odmietla. Následne uznesením Krajského súdu v Košiciach z 26.4.2018 č.k.

7CoP 25/2018-387 bolo rodičom uložená povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce po dobu 4 mesiacov. K použitiu ust. § 25 ods. 2 Zákona o rodine poukázal na predchádzajúce rozhodnutia Okresného súdu Michalovce, ako aj Krajského súdu v Košiciach ako súdu odvolacieho, ktoré sa týkali predrozvodovej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, ako aj rozvodu rodičov maloletého a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode. K použitiu ust. § 25 ods. 3 Zákona o rodine uviedol, že matka maloletého podala 25.11.2011 na Okresný súd Michalovce návrh na nariadenie predbežného opatrenia na zákaz styku otca s maloletým, ktorému Okresný súd Michalovce vyhovel uznesením z 20.12.2011 č.k. 15P 259/2011-19 a v dôsledku odvolania otca, Krajský súd v Košiciach uznesením z 28.2.2012 č.k. 7CoP 48/2012-52 predmetné uznesenie súdu prvej inštancie zmenil a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Vo vzťahu k § 25 ods. 4 Zákona o rodine uviedol, že otec sa podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia z 2.11.2018 domáhal, aby Okresný súd Michalovce upravil styk s maloletým, súd prvej inštancie návrh zamietol. Vo vzťahu k ust. § 24 ods. 5 Zákona o rodine uviedol, že súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom jedným z výrokov nariadil matke informačnú povinnosť. Okrem iného dáva do pozornosti odvolacieho súdu skutočnosť, že ich oddelenie v rodine doposiaľ vykonáva opatrenia v zmysle zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane a sociálnej kuratele, ktoré sú v záujme maloletého dieťaťa, háji jeho záujmy a tiež sú v súlade so Zákonom o rodine. Sociálny pracovník počas vykonávaných opatrení v rodine vykonával motivačné pohovory s maloletým dieťaťom za účelom stimulovať ho k tomu, aby prejavil záujem sa stretnúť so svojím otcom a zároveň sa s ním zoznámil, nakoľko maloletý svojho otca od útleho veku nevidel, teda od svojich 3 rokov až doposiaľ nemal žiaden vizuálny obraz o svojom otcovi. Zároveň bolo matke maloletého poskytnuté poradenstvo vo veci rodičovských práv a povinností s cieľom motivovať ju k tomu, aby s maloletým rozprávala o otcovi v pozitívnom svetle a ozrejmovala nezastupiteľnosť roly otca v jeho živote. Na úrade sa uskutočnila 28.8.2018 rodinná konferencia, na ktorej bol prítomný mal. V., jeho matka, jej druh, tiež otec maloletého a sociálny pracovník. Táto konferencia mala zoznamovací charakter, avšak stretnutie malo veľmi krátky časový interval cca 10 minút, kde sa mal. V. zoznámil so svojím otcom a následne z kancelárie odišiel s vyjadrením, že nie je v jeho záujme sa s ním v budúcnosti stretávať a aby ho už nevláčil po súdoch. Vzhľadom na aktuálnu rodinnú situáciu sociálny pracovník rodinu odporučil v rámci sociálneho programu akreditovaného subjektu DRaK Prešov za účelom pracovať s názorom maloletého a tiež, aby prejavil záujem o kontakt so svojím otcom, tiež odstránenia narušenej komunikácie a vzťahov medzi členmi rodiny. Otec maloletého túto možnosť uvítal a písomne vyjadril svoj súhlas k spolupráci. Matka aj napriek poskytovanému sociálnemu poradenstvu a opakovaných výzvach záujem spolupracovať s akreditovaným subjektom odmietla a nesúhlasila, aby akreditovaný subjekt s rodinou pracoval. Kolízny opatrovník ďalej uviedol, že otec na styk s maloletým pravidelne prichádza podľa stanoveného neodkladného opatrenia, avšak bezúspešne. V čase po posledných súdnych pojednaniach, keď sa otec dostavil na stretnutie s maloletým, tak v prvom prípade maloletý telefonicky kontaktoval starého otca, aby pre neho prišiel, nakoľko sa má stretnúť s otcom a on to odmieta. O tejto skutočnosti matka maloletého vedomosť nemala a pri ďalších dvoch stretnutiach sa maloletý s otcom odmietol stretnúť, pričom otec komunikoval s matkou a jej druhom. Kolízny opatrovník uviedol, že trvá na doposiaľ písomne a ústne prednesenom návrhu na súdnom pojednaní 11.12.2018 a odporúča odvolaciemu súdu rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a dôvodný potvrdiť.

32. Matka sa k výzve odvolacieho súdu ani k vyjadreniam otca a kolízneho opatrovníka k výzve nevyjadrila.

33. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

34. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

35. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásah vyplývajúcich z § 65 a § 66 CMP bez nariadenia pojednania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP a vo vzťahu k výrokom o zmene úpravy styku, uložení informačnej povinnosti matke, uložení výchovného opatrenia, priznaní trov štátu a ich náhrade zo strany rodičov, ako aj vrátení nespotrebovaného preddavku na znalecké dokazovanie, dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona rodine, i keď v odôvodnení rozhodnutia opomenul uviesť všetky ustanovenia zákona vzťahujúce sa na pojednávanú

vec a v tejto časti správne, zákonne a predovšetkým v súlade s najlepším záujmom maloletého dieťaťa rozhodol, preto odvolací súd rozsudok v týchto výrokoch ako vecne správny potvrdil.

36. Vo vzťahu k odvolacím námietkam oboch rodičov odvolací súd v prvom rade zdôrazňuje, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované zákonné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani aby prebral a riadil sa ním predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj napr. IV.ÚS 252/2004, I.ÚS 50/2004, II.ÚS 3/1997, II.ÚS 251/2003). Za porušenie tohto základného práva teda nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súd zistí po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení, skutkový (skutočný) stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodne za predpokladu, že jeho skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu súdom by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam. Stručne možno zhrnúť, že odlišný názor účastníka konania vo vzťahu k hodnotiacemu úsudku súdu nečiní rozsudok nepreskúmateľným ani nezákonným. Napokon je potrebné dodať, že terajšia právna úprava vyplývajúca z Civilného sporového poriadku, konkrétne z ust. § 387 ods. 3 umožňuje odvolaciemu súdu zaoberať sa vo vlastnom odôvodnení rozhodnutia aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie, z čoho vyplýva, že zákonodarca čiastočnú neodôvodnenosť rozhodnutia nepovažuje za takú vadu konania, ktorá by účastníkom konania odnímalala možnosť konať na súde, a to obzvlášť s poukazom i na ustanovenia Civilného mimosporového poriadku, v rámci ktorého odvolací súd nie je viazaný jednak odvolacími dôvodmi a ani rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

37. Vo vzťahu k odvolacím námietkam otca týkajúcim sa nevykonania ním navrhnutého dokazovania je potrebné uviesť, že ani pri rešpektovaní vyšetrovacej zásady (§ 35, § 36 CMP) súd nemusí vykonať všetky účastníkom navrhnuté dôkazy, pretože výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať, je výlučne na súde aj s poukazom na čl. 10 ods. 1, 2 Základných princípov CMP, z ktorého vyplýva, že dôkazy a tvrdenia účastníkov hodnotí súd podľa vlastnej úvahy, v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, pričom žiaden dôkaz nemá predpísanú silu. Právomoc súdu konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc súdu posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového (skutočného) stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (porovnaj I. ÚS 52/2003). Odvolací súd sa v tomto smere stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že vzhľadom na dĺžku konania a doposiaľ vykonané dokazovanie, realizovaný výsluch maloletého dieťaťa súdom s poukazom aj na hospodárnosť konania, ako aj stanovisko kolízneho opatrovníka, ktorý s rodinou a dieťaťom pracoval, nie je účelné pokračovať v ďalšom dokazovaní navrhnutom otcom dieťaťa, teda pokračovať v znaleckom dokazovaní u detskej psychologičky - súdnej znalkyne PhDr. N. C., či vypočutím znalkyne PhDr. C. Y. alebo nariadením znaleckého dokazovania, resp. vyšetrenia duševného stavu matky psychiatrom, ale ani matkou navrhnutým opätovným vypočutím mal. V. v odvolacom konaní, ktoré dokazovanie by aj podľa názoru odvolacieho súdu neprinieslo žiadne nové výsledky vzhľadom na už ustálený skutočný stav veci zistený ďalšími dôkazmi, už realizovaným výsluchom maloletého na súde prvej inštancie, správami kolízneho opatrovníka a ktorý vyplynul i z celkového správania sa a konania účastníkov v priebehu súdneho konania, ktoré začalo už v novembri 2012. Ďalej je potrebné zdôrazniť, že súčasná právna úprava vyplývajúca z ust. § 208 ods. 3 CSP prioritizuje písomný znalecký posudok a len, ak to súd považuje za účelné, môže znalca vyslúchnuť o skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku, to znamená, že povinnosťou súdu nie je vypočuť znalca v každom jednotlivom prípade, ale len vtedy, ak to považuje za účelné. Účelnosť vypočutia znalkyne PhDr. Y. nezistil ani odvolací súd, nakoľko závery jej posudku sú v súlade s vyšetrovacou časťou a korešpondujú i s ďalšími skutočnosťami vyplývajúcimi z dokazovania, ako aj obsahu spisu. Napokon uvedená znalkyňa sa zjavne nemôže vyjadrovať k súčasnému stavu, keďže znalecké vyšetrenie prebehlo v polovici roku 2013. V ďalšom je potrebné zdôrazniť, že odvolací súd v zrušujúcich uzneseniach nenariadil

súdu prvej inštancie vykonať ďalšie znalecké dokazovanie z odboru detskej psychológie vzhľadom na závery už predchádzajúcich znaleckých posudkov Dr. Y. a Dr. C., ktorý predložila matka spolu s návrhom na začatie konania. Rovnako v ostatnom zrušujúcom uznesení 7CoP 25/2018 nenariadil súdu nariadiť znalecké psychiatrické vyšetrenie matky, len naznačil eventuálne zváženie vyšetrenia matky s poukazom na vyjadrenie psychologičky Mgr. C., ktorá sa vyjadrovala k zmareniu znaleckého dokazovania matkou, keďže matka sa odmietla spolu s dieťaťom dostaviť na psychologické vyšetrenie, a to aj s poukazom na ďalšie správanie sa matky, keď úplne negovala spoluprácu s referátom poradensko-psychologických služieb, ako aj odporúčania dokonca znalkyne, u ktorej si sama nechala v súvislosti s podaným návrhom vypracovať znalecký posudok (Dr. C.). Matka však predložila v konaní súkromný znalecký posudok z odvetvia psychiatrie vypracovaný Doc. MUDr. T. V., PhD. za FORENZU - znaleckú organizáciu psychiatrickú s.r.o. zapísanú v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov MS SR v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria č. 34/2018 obsahujúci doložku podľa § 209 ods. 2 CSP o tom, že znalec si je vedomý následkov vedome nepravdivého znaleckého posudku, ktorý posudok je potrebné v súlade s citovaným ustanovením považovať za znalecký posudok súdom ustanoveného znalca, nakoľko tento posudok má všetky zákonom predpísané náležitosti.

38. Možno síce súhlasiť s argumentom otca, že súd prvej inštancie opäť nesprávne aplikoval ust. § 36 ods. 1 Zákona o rodine, hoci je zjavné, že v konaní ide o zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností v zmysle ust. § 26 Zákona o rodine, k čomu je zároveň potrebné dodať, že v napadnutom rozhodnutí súd neuviedol ani ďalšie zákonné ustanovenia vzťahujúce sa na prejednávanú vec (viď bod 30. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), ktorú vadu rozhodnutia odvolací súd napravil postupom podľa § 382 CSP. Nemožno však poprieť, že súd prvej inštancie, i keď necitoval uvedené ustanovenia Zákona o rodine, v zásade ich aplikoval na prejednávanú vec s poukazom na výroky napadnutého rozsudku, ako aj úvahy uvedené v bodoch 123. až 127. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Uvedená vada teda sama osebe nemala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

39. Odvolací súd považuje za potrebné opakovane uviesť, že pri rozhodovaní súdu vo veciach starostlivosti súdu o maloleté dieťa je prvou a najdôležitejšou požiadavkou, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom. Spôsobilosť rodičov dieťa vychovávať nie je daná len ich hmotnými podmienkami, ale aj ich prístupom k právam druhého rodiča a k právu dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov. Neobstojí preto argumentácia rodiča, že dieťa sa nechce s druhým rodičom stretávať a že nemôže dieťa nútiť do stretávania sa s týmto rodičom, aby mu nespôsobilosť stres a podobne. Rodič zabezpečujúci osobnú starostlivosť o maloleté dieťa má totiž prvotnú zodpovednosť za prípravu dieťaťa na stretávanie s druhým rodičom, a to pozitívnym usmerňovaním dieťaťa vo vzťahu k druhému rodičovi, nie však formálne spôsobom „to je tvoj otec a musíš s ním ísť alebo sa s ním stretnúť“, a to ešte za situácie, keď dieťa v rodine, v ktorej je vychovávané, nikdy nič dobré o druhom rodičovi nepočulo, skôr naopak a zároveň nemôže nechávať na dieťati, či má alebo nemá chuť sa s druhým rodičom stretnúť. Obaja rodičia si musia uvedomiť, že úloha druhého rodiča pri výchove dieťaťa má svoj význam a pokiaľ jeden z rodičov nie je schopný zabezpečiť druhému rodičovi právo podieľať sa na výchove dieťaťa aspoň v obmedzenom rozsahu, teda v rámci styku, potom možno dôvodne pochybovať o výchovnej spôsobilosti tohto rodiča. Do práva rodiča výchovne pôsobiť na svoje dieťa možno obmedzujúco zasiahnuť len vtedy, ak na to existujú dôvody, ktoré by mohli viesť k pozastaveniu, obmedzeniu alebo pozbaveniu výkonu rodičovských práv. Pokiaľ sa v konaní preukáže, že dieťa odmieta stretávanie s rodičom, je potrebné dostatočne zistiť dôvody a vykonať opatrenia smerujúce k náprave a obnoveniu normálneho fungovania rodinnoprávnych vzťahov a pokiaľ tieto nebudú úspešné, zasiahnuť do výkonu rodičovských práv a povinností v závislosti od kvalifikácie stupňa ich porušovania rodičom. Rodičovské práva sú koncipované na rovnoprávnom postavení oboch rodičov, a preto pri úprave styku je potrebné vychádzať zásadne z toho, že rodič má právo na to, aby s dieťaťom strávil polovicu jeho voľného času. Úprava stretávania pod tento rozsah je obmedzením styku. Jediným kritériom pre vyslovenie obmedzenia alebo dokonca zákazu styku je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva, avšak aj takéto rozhodnutie musí byť zabezpečené vytvorením predpokladov pre to, aby zúžený alebo prerušený kontakt mohol byť perspektívne obnovený. Pokiaľ by súd svojím rozhodnutím styk rodiča s dieťaťom obmedzil alebo zakázal, musí súčasne urobiť vhodné opatrenia (nejde o sankciu ako sa matka mylne domnieva), aby boli dôvody zásahu do kontaktu medzi rodičom a dieťaťom odstránené. Ide spravidla o nariadenie odborného poradenstva podľa § 37 ods. 2 písm.d/ Zákona o rodine. Pri rozhodovaní o návrhu niektorého rodiča na obmedzenie, prípadne zákaz styku druhého rodiča s dieťaťom je vždy nevyhnutné odhaliť pravý dôvod, prečo bol takýto návrh na súd podaný. Rodič navrhujúci obmedzenie alebo zákaz styku sa takmer vždy odvoláva na záujem

dieťaťa daný predovšetkým tým, že dieťa sa s druhým rodičom nechce stretnúť, má z neho strach, zdravotné problémy, psychické problémy a podobne. Judikatúra sa však s týmto postojom vysporiadala už v roku 1967, keď súdom uložila jednoznačnú povinnosť rozlíšiť, či realizácia styku dieťaťa s rodičom skutočne ohrozuje záujem dieťaťa alebo či ide iba o predstieraný stav vyvolaný zámerne pôsobením rodiča, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti.

40. O uvedený prípad ide zjavne aj v prejednávanej veci. Maloleté dieťa sa stalo nástrojom na vyporiadanie konfliktného až nenávisného vzťahu medzi svojimi rodičmi, ktorý pretrváva už viac ako 10 rokov, kedy matka už podľa samotného jej návrhu na začatie konania vyhľadáva rôzne zámienky na to, aby sa styk otca s dieťaťom nerealizoval. Už k návrhu pripojila znalecký posudok, ktorý si nechala vypracovať u znalkyne PhDr. V. C. (č. 17/2012), z ktorého však poukazuje len na závery, ktoré sa jej hodia, teda vytrhnuté z kontextu nielen všetkých záverov, ale aj vyšetrovacej časti s úmyslom vylúčiť otca z akéhokoľvek kontaktu s dieťaťom. Práve časť znaleckého posudku uvedená pod B3. „Absencia otca v rodine“, jasne ozrejmuje dôvody psychických problémov dieťaťa a odmietania otca dieťaťom. Už v roku 2012 táto znalkyňa konštatovala, že na vzniku rôznych psychopatologických porúch u dieťaťa sa významnou mierou podieľa nedostatočná prítomnosť otca, ktoré sa objavujú v doménach osobnosti, správania a medziľudských vzťahov. Osobnosť je takto nestabilná, chýba odvaha a vytrvalosť, prevláda pocit neistoty a úzkosť. Pokiaľ ide o konanie, je často nepremyslené, neukončené, dominujú vrtochy. Medziľudské vzťahy sú poznačené rozmarnosťou a nestabilitou. Ďalej znalkyňa konštatuje, že vzájomná závislosť vo vzťahu matka - dieťa je škodlivá pre budúcnosť dieťaťa po citovej stránke. Ak tento vzťah ostane príliš úzko spätý, rozvoj osobnosti dieťaťa bude závisieť od osobnosti matky. Otec má významné miesto v živote dieťaťa. Ak je jeho neprítomnosť príliš dlhá, môže sa za neho nájsť náhrada, túto rolu môže prevziať iný blízky muž, avšak je dôležité dieťaťu vždy vysvetliť, že dotyčná osoba síce hrá dôležitú úlohu v jeho živote, ale nie je jeho skutočným otcom. Otec, či už je prítomný alebo nie, má svoje miesto v živote dieťaťa a toto miesto mu musí dať matka v rôznej podobe, či už prostredníctvom fotiek, porovnaní alebo spomienok, môže o otcovi hovoriť opisne. Nech zažila matka čokoľvek, otec nesmie byť očierňovaný a príčiny neprítomnosti otca môžu byť vysvetlené aj bez zachádzania do detailov. Uvedené konštatácie a závery napokon vyplynuli i zo znaleckého posudku PhDr. C.Í. Y. č. 6/2013, ktoré znalecké dokazovanie nariadil súd, pričom znalkyňa po vyšetrení oboch rodičov a dieťaťa (Dr. C. vyšetrovala len matku a dieťa) konštatovala, že matka je schopná saturovať všetky potreby dieťaťa, avšak je veľmi úzkostná, dieťa na seba veľmi citovo viaže, zabraňuje mu v jeho individualizačnom procese, trpí panickými atakmi, čo znižuje kvalitu jej života. Má snahu dieťa k sebe citovo viazať a zjavne robí všetko pre to, aby dieťa nemalo možnosť vytvoriť si citový vzťah k otcovi, ku ktorému nemalo v čase znaleckého vyšetrenia vytvorený žiaden vzťah ani pozitívny ani negatívny. Konštatovala, že dieťa je negatívne ovplyvňované zo strany matky vo vzťahu k otcovi, dieťa odmietalo otca podľa udania oboch rodičov aj v minulosti, pričom nemalo žiadnu negatívnu skúsenosť s otcom, čiže je vylúčené, aby ho odmietalo na základe vlastných skúseností. Matka suplovala rolu otca rôznymi členmi svojej rodiny. Napriek tomu, že výchovu matky považuje za diskutabilnú, doporučila dieťa ponechať v jej starostlivosti a upraviť jeho styk s otcom s postupnosťou.

41. Matka však po celú dobu trvania konania zotrváva na svojom stanovisku, že dieťa odmieta otca na základe údajných okolností, ktoré sa mali odohrať vo veku dvoch rokov dieťaťa, ktoré si zjavne dieťa pamätať nemohlo, víziu týchto údajných udalostí si zjavne vytvorilo len na základe neustálych podaní matky, ktoré tvrdenia tvoria jej argumentáciu v konečnom dôsledku v podstate v priebehu celého konania na súde. Uvedeným odôvodňuje aj absolútnu nerealizáciu už súdom upraveného styku otca s dieťaťom, či už právoplatným rozsudkom o rozvode manželstva a neskôr i nariadeným neodkladným opatrením, v ktorej súvislosti je potrebné podotknúť, že styk bol upravený za jej prítomnosti a paradoxne aj naďalej trvá na úprave styku dieťaťa s otcom za jej prítomnosti, už vopred prejudikuje nerealizovateľnosť prvej fázy nadviazania kontaktu dieťaťa s otcom prostredníctvom akreditovaného subjektu, pričom takéto obmedzenie styku otca s dieťaťom prítomnosťou matky za 10 rokov neprinieslo žiaden posun, a teda nadviazanie kontaktu dieťaťa s otcom.

42. Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že tak súd prvej inštancie, ako aj orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately ustanovený za kolízneho opatrovníka maloletému dieťaťu dlhodobo rezignovali na prijatie akýchkoľvek vhodných opatrení smerujúcich k odstráneniu tohto negatívneho stavu napriek tomu, že na to odvolací súd poukazoval už v zrušujúcom uznesení 7CoP 263/2014, a to ani do roku 2017, kedy 25.10. súd druhýkrát rozhodol vo veci samej, keďže výchovné opatrenie, a to povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu

práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce nariadil až odvolací súd v ďalšom zrušujúcom uznesení 7CoP 25/2018. Ďalším zlyhaním súdu i kolízneho opatrovníka bolo, že ani napriek nariadenému výchovnému opatreniu vyššie uvedeným rozhodnutím odvolacieho súdu nevynútili jeho splnenie, alibisticky s poukazom na to, že matka na vyšetrenie maloletého súhlas nedala. Uznesenie o nariadení výchovného opatrenia je totiž exekučným titulom pre výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 ods. 1 CMP, pričom konanie o výkon neodkladného opatrenia začne súd aj bez návrhu podľa § 376 ods. 3 CMP. Napokon je potrebné matku upozorniť, že pokiaľ sa nepodrobí uloženej povinnosti rozhodnutím súdu ani v rámci výkonu rozhodnutia, jej konanie napĺňa znaky skutkovej podstaty prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia (§ 349 TZ).

43. Odvolací súd na základe zisteného skutočného stavu veci dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, že najvhodnejším riešením a prostriedkom pre vytvorenie vzťahu otca a dieťaťa je postupné zblížovanie prostredníctvom akreditovaného subjektu Naše slniečka n.o. po dobu 3 mesiacov a následná úprava styku otca s dieťaťom bez prítomnosti tohto subjektu a samozrejme bez prítomnosti matky, ktorej účasť na styku doposiaľ nepriniesla žiadny želiteľný výsledok, teda akúkoľvek realizáciu styku otca s dieťaťom a budovanie ich vzájomných citových väzieb a navyše vzhľadom na vek maloletého, ktorý za chvíľu dovŕši 13 rokov veku, čím sa dostáva do pubertálneho veku, je zjavne absurdné, aby s ním matka trávila čas, ktorý má stráviť s otcom, keďže pre tento vek dieťaťa je vo všeobecnosti príznačné odpútavanie sa od základných vzťahových osôb, získavanie určitej autonómie a presadzovanie vlastných názorov a požiadaviek na svoje okolie. Pokiaľ matka doposiaľ nedokázala zmeniť údajný odmietavý postoj dieťaťa k otcovi, nie je možné predpokladať, že by do budúcnosti mohla byť v tomto smere nápomocná svojou prítomnosťou pri realizácii styku otca s dieťaťom. Nápomocná môže byť len tak, že konečne prehodnotí svoje doterajšie negatívne nastavenie voči otcovi dieťaťa, začne sa o otcovi vyjadrovať pozitívne aj pred dieťaťom, k čomu má prispieť práve súdom uložené výchovné opatrenie spočívajúce v uložení povinnosti rodičom, ako aj dieťaťu zúčastniť sa odborného poradenstva na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce po dobu 9 mesiacov. Účelom tohto výchovného opatrenia je aj zlepšenie vzájomnej komunikácie medzi rodičmi navzájom, ale aj vo vzťahu s maloletým, aby dieťa neprijímalo názory len okolia, v ktorom sa momentálne nachádza a vytváralo si pozitívny vzťah k otcovi.

44. Pokiaľ otec navrhoval aplikáciu ust. § 25 ods. 4 Zákona o rodine, t.j. zmenu výchovného prostredia u maloletého dieťaťa z dôvodu, že v konaní bolo preukázané, že mu matka opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje styk s maloletým dieťaťom upravený súdom odvolací súd konštatuje, že aj pri splnení hmotnoprávných podmienok vyplývajúcich z uvedeného ustanovenia je vždy vecou rozhodnutia súdu po zvážení všetkých relevantných okolností, či k zmene výchovného prostredia pristúpi alebo nie, predovšetkým vyhodnotiac vhodnosť zmeny výchovného prostredia a či sa tým nedosiahne práve opačný efekt a trauma dieťaťa. I keď z vykonaného dokazovania je nepochybné, že matka bezdôvodne a zámerne neumožňovala styk otca s dieťaťom, súčasný psychický stav dieťaťa, úplná naviazanosť na prostredie, v ktorom vyrastá a matku, ktorá je pre neho synonymom istoty a bezpečia, nie je súladné s najlepším záujmom dieťaťa vystaviť ho traume z odlúčenia od matky, pričom podľa názoru odvolacieho súdu sa otec síce domáha zmeny výkonu rodičovských práv a povinností, teda zverenia dieťaťa do svojej osobnej starostlivosti, avšak jej konkrétnu realizáciu si za danej situácie, kedy ho dieťa úplne odmieta, nevie zrejme reálne predstaviť, a to aj s poukazom na jeho alternatívne návrhy, dá sa povedať protichodné a v konečnom dôsledku i odporujúce jeho vlastným tvrdeniam, keď paradoxne navrhuje v počiatočných fázach upraviť jeho styk s maloletým za prítomnosti matky, ale zároveň žiada zverenie maloletého do svojej starostlivosti a podobne. Uvedené návrhy otca odvolací súd považoval skôr za snahu otca akokoľvek dosiahnuť práve realizáciu styku so svojím dieťaťom, ktorý mu je dlhodobo upieraný.

45. Vo vzťahu k odvolacím námietkam matky týkajúcim sa uloženia informačnej povinnosti odvolací súd konštatuje, že pre riadnu ochranu záujmov dieťaťa je zásadne nevyhnutné, aby obaja rodičia mali vedomosti o záležitostiach dieťaťa, keďže v určitých prípadoch môže mať zatajenie niektorých informácií pre dieťa veľmi nepriaznivé následky. Táto vzájomná rodičovská povinnosť by nemala byť podceňovaná a v prípade, ak ju rodič, ktorému bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti neplní dobrovoľne, má mu byť v zásade uložená súdom, pokiaľ sa takejto úpravy druhý rodič domáha. Otec si uplatnil toto právo v súlade s ust. § 24 ods. 5 Zákona o rodine, pričom i keď matka v odvolaní tvrdí, že otca o podstatných veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa informuje, odvolací súd z obsahu vykonaného dokazovania a ani obsahu spisu žiadne dôkazy, z ktorých by bolo možné verifikovať uvedené tvrdenia matky nezistil.

Rodičia sa majú zásadne dobrovoľne informovať o všetkých podstatných veciach týkajúcich sa dieťaťa, z uvedeného dôvodu je absolútne irelevantná argumentácia matky o šikanovaní jej osoby, keď jej súd uložil informačnú povinnosť svojim rozhodnutím, keďže túto povinnosť si mala plniť aj dobrovoľne a rovnako neobstoja jej argumenty, že otec si môže zisťovať všetky skutočnosti ohľadne maloletého dieťaťa sám u lekára, cez mobilnú aplikáciu ohľadne školských výsledkov a podobne. Nemožno poprieť, že každý rodič si môže určité skutočnosti o svojom dieťati zistiť, avšak zmyslom a účelom uvedeného ustanovenia § 24 ods. 5 Zákona o rodine je zvyšovať mieru rodičovskej zodpovednosti vo vzťahu k plneniu rodičovských práv a povinností aj týmto spôsobom, keďže informačná povinnosť v rodinách, ktoré nie sú rozvrátené samozrejme funguje na báze dobrovoľnosti a zjavne to nikto nepovažuje za šikanu. Frekvenciu plnenia uloženej povinnosti na mesačnej báze takto považoval odvolací súd za primeranú.

46. K námietkam otca, ktorými vyjadruje pochybnosti o nezaujatosti konajúcej sudkyne je potrebné dodať, že podľa § 49 ods. 1, 3 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti, avšak dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Podľa § 52 CSP strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti, v ktorej okrem všeobecných náležitostí podania, musí byť uvedený dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, ďalej kedy sa strana uplatňujúca námietku zaujatosti o dôvode dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia. Podľa § 53 ods. 1 CSP námietku je potrebné uplatniť do 7 dní, odkedy sa strana dozvedela o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený. Na námietku zaujatosti sa neprihliada, ak je podaná po lehote, nemá náležitosti námietky alebo ak sa námietka týka len okolností spočívajúcich v procesnom postupe sudcu. Z obsahu spisu vyplýva, že účastníci boli poučení o možnosti vzniesť námietku zaujatosti v intenciách vyššie uvedeného. Námietka otca však nespĺňa náležitosti, je skôr vyjadrovaním subjektívnych pocitov vo vzťahu k procesnému postupu sudkyne a nebola podaná v zákonnej lehote, napokon ani sám otec sa nedomáha pridelenia veci inému sudcovi. Odvolací súd však považuje za potrebné dodať, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zjavne nie je v súlade ani s predstavami a názormi samotnej matky, keďže podala odvolanie takmer vo vzťahu k všetkým výrokom rozsudku, preto pochybnosti otca o nezaujatosti sudkyne nie sú namieste.

47. Napokon súd prvej inštancie správne a zákonne rozhodol aj o priznaní trov štátu a ich náhrade zo strany rodičov, pričom vo vzťahu k týmto výrokom rodičia žiadne námietky v odvolaní nevzniesli, otec napádal v konečnom dôsledku len súvisiaci výrok o vrátení nespotrebovaného preddavku na znalecké dokazovanie vo výške 330 €, a to len v súvislosti s jeho návrhom na pokračovanie v dokazovaní, na ktoré bol tento preddavok zložený. Vzhľadom na to, že ani odvolací súd nepovažoval za potrebné v dokazovaní pokračovať, je v súlade so zákonom a v podstate v jeho prospech, aby mu boli zložené finančné prostriedky vrátené.

48. Podľa § 389 ods. 1 písm. d/ CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší len ak nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli, alebo ak také dôvody neexistovali.

49. Odvolací súd sa však nestotožnil s ďalšími výrokmi napadnutého rozsudku. Pokiaľ ide o uloženie povinnosti rodičom maloletého spolupracovať s Referátom poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce pod hrozbou poriadkovej pokuty, tento výrok považoval za nadbytočný, nakoľko povinnosť rodičom súd uložil už predchádzajúcim výrokom o uložení výchovného opatrenia s tým, že doplnenie hrozby poriadkovej pokuty zjavne nie je namieste, nakoľko poriadkovú pokutu podľa § 102 ods. 1 CSP súd môže uložiť tomu, kto sťažuje postup konania spôsobom uvedeným v tomto ustanovení. Konanie končí nadobudnutím právoplatnosti meritórneho rozhodnutia súdu, teda poriadkovú pokutu je možné uložiť len v priebehu konania samotného a neslúži na vynucovanie splnenia povinnosti uloženej vykonateľným rozhodnutím v merite veci. Ako už odvolací súd uvádzal v bode 42 odôvodnenia tohto rozsudku, právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu o uložení výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 2 Zákona o rodine je titulom pre výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 ods. 1 CMP a v priebehu vykonávacieho konania môže súd upozorniť povinného na dobrovoľné plnenie súdom uloženéj povinnosti (§ 379 CMP) a ak výzva súdu podľa uvedeného ustanovenia ostane bezvýsledná, môže súd uložiť povinnému pokutu podľa § 382 CMP do výšky 1.000 Eur, a to aj opakovane, teda nejde o poriadkovú pokutu ale pokutu s cieľom dosiahnuť splnenie uloženej povinnosti.

50. Pokiaľ ide o výrok rozsudku, ktorým súd uložil povinnosť Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce podať písomnú správu o výsledkoch poskytnutého poradenstva najneskôr do desať dní pred uplynutím lehoty, na ktorú súd nariadil výchovné opatrenie, je potrebné uviesť, že uloženie takejto povinnosti vopred bolo nadbytočné a nebolo v súlade s ust. § 37 ods. 8 Zákona o rodine, citovaného v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie, keďže súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, na ktoré uložil výchovné opatrenie, zhodnotil splnenie účelu výchovného opatrenia, pričom výchovné opatrenie môže zrušiť, ak splnilo svoj účel aj skôr, alebo môže v záujme maloletého dieťaťa rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia, alebo uložení iného vhodného opatrenia, čo predpokladá, aby vedomosti o splnení alebo nesplnení účelu výchovného opatrenia mal súd podstatne skôr, aby mohol včas o vhodnosti ďalších opatrení rozhodnúť.

51. Oba uvedené výroky, i keď boli uvedené v rozsudku súdu prvej inštancie, nie je možné považovať za meritorne rozhodnutie, len o uloženie nadbytočných povinností, ktoré sa majú realizovať v rámci tzv. dohľadu súdu nad plnením výchovného opatrenia, preto ich odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. d) zrušil, nakoľko žiaden dôvod na ich vydanie, resp. na takéto rozhodnutie neexistoval.

52. Podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak neboli splnené procesné podmienky.

53. Pokiaľ ide o výrok o zvýšení výživného a súvisiaci výrok o dlžnom výživnom dospel odvolací súd k záveru, že ku dňu vyhlásenia rozsudku vo veci samej v tejto časti konania neboli splnené procesné podmienky, za ktorých môže súd konať a rozhodnúť. Základnou procesnou podmienkou konania je kvalifikované začatie konania. Ak konanie nebolo začaté zákonom stanoveným spôsobom, ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania a vadou konania, ktorá má za následok zrušenie rozhodnutia súdu podľa ust. § 389 ods. 1 písm. a) CSP.

54. Podľa ust. § 23 ods. 1 CMP konanie sa začína na návrh a podľa ods. 2 tohto ustanovenia ak tento zákon neustanovuje inak, možno začať konanie aj bez návrhu. O začatí konania bez návrhu súd vydá uznesenie. Z obsahu predloženého spisu však nevyplýva, že by niektorý z účastníkov konania podal návrh, prípadne podnet na začatie konania o zvýšení výživného a len samotné konštatovanie súdu, že od predchádzajúcej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností a teda i určení výživného prebehla dlhšia doba, nepostačuje na to, aby súd o takomto predmete konal bez toho, aby v zmysle ust. § 23 ods. 2 CMP vydal uznesenie o začatí konania bez návrhu. Vzhľadom na to, že v tejto časti nebola splnená základná procesná podmienka, a to relevantný spôsob začatia konania o zvýšení výživného, musel odvolací súd v tejto časti rozsudok zrušiť bez toho, aby vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súdu prvej inštancie však nič nebráni v tom, aby postupom podľa § 23 ods. 2 CMP vydal uznesenie o začatí konania už pod novou spisovou značkou, nakoľko konanie o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností rozhodnutím odvolacieho súdu nadobudne právoplatnosť, preto nie je dôvod na ďalšie pokračovanie v konaní 2P 307/2012 a ďalej vo veci novo začatej konal a rozhodol. Odvolací súd len podotýka, že vzhľadom na dĺžku konania v tejto prejednávanej veci, t.j. od roku 2012 bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti a rýchlosti konania vyplývajúcej z čl. 12 základných princípov CMP rozširovať predmet konania.

55. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom v pomere hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).